

Zbierka súdnych rozhodnutí

Vec C-672/13

**OTP Bank Nyrt
proti
Magyar Állam
a
Magyar Államkincstár**

(návrh na začatie prejudiciálneho konania,
ktorý podal Fővárosi Törvényszék)

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Štátna pomoc — Článok 107 ods. 1 ZFEÚ — Pojem ‘štátna pomoc’ — Pomoc na bývanie priznaná pred prístupím Maďarska k Európskej únii určitým kategóriám domácností — Zrušenie pomoci úverovými inštitúciami výmenou za štátnu záruku — Článok 108 ods. 3 ZFEÚ — Opatrenie, ktoré nebolo vopred oznámené Európskej komisii — Protiprávnosť“

Abstrakt – Rozsudok Súdneho dvora (šiesta komora) z 19. marca 2015

- 1. Prejudiciálne otázky — Právomoc Súdneho dvora — Hranice — Výklad pojmu pomoc — Zahrnutie (Články 108 ZFEÚ a 267 ZFEÚ)*
- 2. Pomoc poskytovaná štátmi — Existujúca pomoc a nová pomoc — Preskúmanie Komisiou — Výlučná právomoc — Právomoc vnútroštátnych súdov — Hranice [Články 107 ZFEÚ a 108 ZFEÚ; nariadenie Rady č. 659/1999, článok 1 písm. b) bod i)]*
- 3. Pomoc poskytovaná štátmi — Pojem — Pomoc pochádzajúca zo štátnych prostriedkov — Záruka vrátenia úverov na bývanie zahŕňajúca pripísanie platieb voči všeobecnému rozpočtu — Zahrnutie (Článok 107 ods. 1 ZFEÚ)*
- 4. Pomoc poskytovaná štátmi — Pojem — Selektívna povaha opatrenia — Záruka vrátenia úverov na bývanie v prospech celého hospodárskeho odvetvia — Zahrnutie (Článok 107 ods. 1 ZFEÚ)*
- 5. Pomoc poskytovaná štátmi — Ovplyvnenie obchodu medzi členskými štátmi — Narušenie hospodárskej súťaže — Záruka vrátenia úverov na bývanie štátom — Udelenie výhody dotknutému odvetviu — Neprípustnosť (Článok 107 ods. 1 ZFEÚ)*

6. *Pomoc poskytovaná štátmi — Existujúca pomoc a nová pomoc — Opatrenie, ktoré nemožno kvalifikovať ako existujúcu pomoc podľa aktu o prístupení predmetného členského štátu — Kvalifikovanie ako nová pomoc — Zákaz vykonania pred konečným rozhodnutím Komisie — Rozsah — Povinnosti vnútroštátnych súdov — Povinnosť nariadiť vrátenie protiprávnej pomoci*

(Článok 107 ods. 1 ZFEÚ a článok 108 ods. 3 ZFEÚ)

7. *Pomoc poskytovaná štátmi — Pomoc poskytnutá v rozpore s procesnými pravidlami článku 108 ods. 3 ZFEÚ — Povinnosti vnútroštátnych súdov — Povinnosť nariadiť vrátenie protiprávnej pomoci — Prostriedky nápravy, ktoré majú príjemcovia k dispozícii — Neexistencia*

(Článok 108 ods. 3 ZFEÚ)

1. Pozri text rozhodnutia.

(pozri body 26 – 32)

2. Pozri text rozhodnutia.

(pozri body 35 – 37)

3. Štátna záruka, ktorá predstavuje záväzok verejných orgánov vrátiť za určitých okolností úverovej inštitúcii 80 % kumulovanej sumy kapitálu a úrokov z bonifikovaných úverov uzavretých s touto inštitúciou, ktoré sa stali nevyhnutnými, keď boli tieto úvery poskytnuté v rámci pomoci na bývanie pre mladých a pomoci poskytovanej na základe niekdajšieho režimu vrátenia dane, *a priori* predstavuje štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, keďže sumy požadované pri uplatňovaní záruky sú pripisované voči všeobecnému rozpočtu a poskytujú sa zo štátnych prostriedkov.

(pozri body 42, 43 a výrok)

4. Štátna pomoc môže byť z hľadiska článku 107 ods. 1 ZFEÚ selektívna, aj keď sa týka celého hospodárskeho odvetvia. V tejto súvislosti možno za selektívnu považovať štátnu záruku, ktorá predstavuje záväzok vrátiť za určitých okolností úverovej inštitúcii 80 % kumulovanej sumy kapitálu a úrokov z bonifikovaných úverov uzavretých s touto inštitúciou, ktoré sa stali nevyhnutnými, keď boli tieto úvery poskytnuté v rámci pomoci na bývanie pre mladých a pomoci poskytovanej na základe niekdajšieho režimu vrátenia dane, keďže táto záruka je výlučne na prospech odvetviu úverových inštitúcií.

Vnútroštátnemu súdu však prislúcha podrobnejšie posúdiť selektívnosť takej záruky, najmä tým, že určí, či v dôsledku zmeny vnútroštátneho nariadenia, ktoré bolo základom zavedenia tejto záruky, môže byť táto záruka priznaná iným hospodárskym subjektom než len samotným úverovým inštitúciám, a pokiaľ je to tak, či táto okolnosť môže spochybniť selektívnosť uvedenej záruky.

(pozri body 49 – 52 a výrok)

5. Štátna záruka, ktorá predstavuje záväzok vrátiť za určitých okolností úverovej inštitúcii 80 % kumulovanej sumy kapitálu a úrokov z bonifikovaných úverov uzavretých s touto inštitúciou, ktoré sa stali nevyhnutnými, keď boli tieto úvery poskytnuté v rámci pomoci na bývanie pre mladých a pomoci poskytovanej na základe niekdajšieho režimu vrátenia dane, umožňuje úverovým inštitúciám uzatvárať úvery bez prebratia hospodárskeho rizika. Úverové inštitúcie, ktoré uzavreli mandátnu zmluvu, nemusia nevyhnutne skúmať solventnosť dlžníkov ani obstarávať zabezpečenie. Okrem toho dlžníci obvykle požadujú od týchto inštitúcií dodatočné služby, ako je otvorenie bežného účtu. Štátna záruka teda uvedeným inštitúciám poskytuje výhodu, pretože má za dôsledok nárast ich klientely a zvýšenie ich príjmov.

Z toho vyplýva, že taká štátna záruka má za dôsledok posilnenie postavenia úverových inštitúcií v porovnaní s postavením iných trhových subjektov a sťaženie vstupu na predmetný vnútroštátny trh pre trhové subjekty so sídlom v iných členských štátoch. Táto záruka teda môže ovplyvňovať obchod medzi členskými štátmi a narúšať hospodársku súťaž v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ.

(pozri body 57 – 59 a výrok)

6. Pokiaľ opatrenie uplatniteľné po dátume pristúpenia členského štátu k Únii, ktoré predstavuje verejnú pomoc, nespĺňa podmienky stanovené v akte o pristúpení tohto členského štátu k Únii ani podmienky stanovené článkom 1 písm. b) nariadenia č. 659/1999 ustanovujúceho podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 93 ES, uplatniteľného na článok 108 ZFEÚ, na to, aby mohlo byť považované za existujúcu pomoc, treba ho považovať za novú pomoc. Také opatrenie sa teda musí Komisii vopred oznámiť a nemôže sa vykonať, pokiaľ sa vo veci nerozhodlo s konečnou platnosťou.

Za týchto okolností, pokiaľ vnútroštátny súd kvalifikuje štátnu záruku ako štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, treba takúto záruku považovať za novú pomoc, ktorá z tohto dôvodu podlieha povinnosti predchádzajúceho oznámenia Komisii v súlade s článkom 108 ods. 3 ZFEÚ. Prislúcha vnútroštátnemu súdu, aby overil, či si dotknutý členský štát splnil túto povinnosť, a ak to tak nie je, vyhlásil túto záruku za protiprávnu.

Pokiaľ ide o dôsledky, ktoré vyplývajú z takej protiprávnosti, tie spočívajú najmä v jej odstránení prostredníctvom vrátenia s cieľom obnovenia predchádzajúceho stavu. Vrátením pomoci totiž jej príjemca stratí výhodu, ktorú mal voči svojim konkurentom na trhu, a obnoví sa stav pred poskytnutím pomoci. Pokiaľ teda mimoriadne okolnosti neodôvodňujú nevrátenie protiprávnej pomoci, vnútroštátny súd je v zásade povinný nariadiť toto vrátenie v súlade s jeho vnútroštátnym právom.

(pozri body 62, 66 – 73 a výrok)

7. V oblasti štátnej pomoci dokonca aj za predpokladu, že Komisia v konečnom rozhodnutí vyhlási záruku vrátenia úverov na bývanie poskytovanú členským štátom pred jeho pristúpením k Únii, ktorá bola následne predmetom skúmania ako nová pomoc zlučiteľná s vnútorným trhom, vnútroštátny súd je naďalej povinný nariadiť vrátenie tejto štátnej pomoci v súlade s jeho vnútroštátnym právom. Pod hrozbou narušenia priameho účinku článku 108 ods. 3 poslednej vety ZFEÚ a poškodenia záujmov osôb podliehajúcich súdnej právomoci, ktoré majú vnútroštátne súdy za úlohu ochraňovať, uvedené konečné rozhodnutie Komisie nemá za dôsledok *a posteriori* konvalidovať vykonávacie akty, ktoré boli neplatné z dôvodu skutočnosti, že boli prijaté v rozpore so zákazom uvedeným v tomto článku. Akýkoľvek iný výklad by viedol k podporovaniu nerešpektovania odseku 3 poslednej vety uvedeného článku zo strany dotknutého členského štátu a zbavoval by toto ustanovenie potrebného účinku.

Pokiaľ ide o príjemcov štátnej záruky, treba zdôrazniť, že vzhľadom na imperatívnu povahu kontroly štátnej pomoci vykonávanej Komisiou na základe článku 108 ZFEÚ jednak podniky príjemcovia pomoci môžu mať legitímnu dôveru v oprávnenosť pomoci v zásade len vtedy, ak sa poskytla v súlade s postupom stanoveným v uvedenom článku, a jednak starostlivý hospodársky subjekt je za normálnych okolností schopný sa ubezpečiť, že uvedený postup bol dodržaný. Konkrétne, ak sa pomoc poskytla bez predchádzajúceho oznámenia Komisii, na základe čoho je podľa článku 108 ods. 3 ZFEÚ protiprávna, príjemca pomoci nemôže mať v tomto prípade legitímnu dôveru v zákonnosť jej poskytnutia.

Z toho vyplýva, že príjemcovia takej štátnej záruky, poskytnutej v rozpore s článkom 108 ods. 3 ZFEÚ, a preto protiprávnej, nemajú k dispozícii prostriedok nápravy podľa práva Únie.

(pozri body 76 – 79 a výrok)